

Ольга Коренець.

Жещаский випадок.

— Іди но, Семенку, пограй ся з дітьми, повесели ся троха, моя дитино.

— Не хочу грати ся, мамо, посиджу при вас.

І сїдав коло матери і цілими годинами дивив ся, як її поколоті голкою пальці хутко бігали при шитю біля.

— Мамо, оповідж мені, як то було, коли ти жила на хуторі у діда? — просив у матери.

І мати оповідала тихим, м'яким голосом про хутір, про степи безкраї, про тихі, величні, місячні ночі в степу, про всі ті чари, серед яких жила, поки її взяв відтам її чоловік, Москаль, до міста.

Коли кінчила свою оповість, просить Семенко:

— Заспівай, мамо, тої пісні, що її кобгарі співають.

І мати співала протягну, сумну пісню, а в очах хлопця підіймали ся тіпи щораз темнійші. В такі хвилі здавало ся, що хлопець глядить у своє нутро.

Були се очи старого чоловіка, журливі і розумні. До того горб і довгі костисті руки надавали дитині вигляд малого старця.

— Мамусю, я буду козаком, добре? — питає раз наслухавшись оповідаця про козаччину.

Мати не відповіла, поглянула на його горб, а з її очий сплили дві сльози.

Хлопець побачив їх і скликнув:

— Думаєш, що в мене нема сили? Диви, який я дужий. — І на силу підіймав крісло в гору, аби потішити матір.

— Не знаю, чим ти будеш, але знаю, що ти моя єдина потіха, що ти мій дуже-дуже добрий хлопчик.

А він цілував її руки і просив, аби ніколи більше не плакала, бо йому при ній дуже добре.

— Як я буду великий, куплю хутір, у ній будемо обоє жити, — обіцявав нерав матері. — Там ти не будеш нічого робити, не будеш шити в ночі. Там не буде кам'яниці на високих сходах, — буде красний малий домок із великим огородом, більшим як той у місті. Будемо обоє ходити по огороді, а ти будеш мені оповідати казки, такі довгі-довгі. А як прийдуть на наш хутір Татари, то я їх усіх повбиваю. Або ні, — не повбиваю, бо при тім кров тече, а я бою ся крові. Знаєш, як я не міг дивити ся, як ти різала курку. Ні, ліпше най Татари не приходять. Побудуємо хутір там, де їх не буде.

— А мене позволив би ти Татарам убити? — питає всьміхаючи ся мати.

— Не знаю, мамо. Мені здаєть ся, що я вмер би, як би бачив, що тобі що злого роблять, а я не міг би допомогти тобі.

— Не приходить смерть, коли її кличемо, і не так то легко вмерти, — каже мати більш до себе ніж до хлопця, а очі її блудять кудись далеко.

Вечерами приходив із роботи батько, часто п'яний. Семенко не бачив його майже ніколи, бо перед його приходом мати укладала його спати. Хлопець ніколи й не питав за батька — не привик до його присутності в хаті.

Раз вернув батько раніше звичайного до дому. Очі в нього блискотіли, лице було червоне.

Мати, побачивши його, пхнула Семенка до другої кімнати і зачиняючи двері сказала:

— Помолись, синку, і роздягни ся, я зараз прийду до тебе.

Семенко улякнув і став відмовляти молитву. Нараз почув крізь зачинені двері піднесений голос батька і тихий плач матері. Схопив ся з землі і тихенько підсупув ся під двері.

— Краду, кажеш? — сварив ся батько. — Краду? Неправда, я роблю лиш справедливість на світі. Як сьміє хтось мати маєтки, коли я здихаю в голоду? А як уже має, то най дасть і мені, а коли не хоче дати, то я собі сам у нього візьму, бігше візьму, і що мені хто зробить. Або-ж то не справедливо? Працювати, кажеш? А чому не працює той, у кого я сьогодні забрав

троха грошей? Чому він лежить на каналі і льокаї послугують йому? Га? Чи він иньший чоловік ніж я? Кажи, иньший? Чому не кажеш? Чи й ти з ними тримавш, з тими богачами, що нашу кров ссуть? І ти, ти моя жінка? Ти сьмієш? Спробуй тільки, а побачиш! Скажи мені зараз, чия правда? Їх чи моя? Кажи, чувш?

Голос перейшов у крик страшний, охриплий.

Семенко дріжачи всім тілом натиснув клямку, двері нечутно відхилили ся. Батько стояв над матір'ю в піднесеним у гору кулаком.

Семенко хотів скрикнути, бігти, але корч ухопив його за горло, а ноги задубіли.

Нараз кулак опустив ся на голову матери. Тихий зойк, і мати впала на землю.

У Семенка голова закрутила ся. Вхопив ся за груди — дусив ся. Неприємний ві страху і болю поповз у свою кімнату.

Вікно було відчинене. Семенко виліз на стільчик, хапаючись судорожно руками вікна. Виліз, перехилив ся і пустив ся рами. За вікном зашелестіло — і стихло.

За два дни було в місцевій часописи в новинках: „Нещасний випадок. При вулиці Н—ій граючи ся на вікні девятилітній хлопець упав із висоти другого поверха і забив ся на місці“.

Мати прочитавши се повторила тремтячими устами: „Нещасний випадок... нещасний випадок...“, а перед очима станули їй відчинені від Семенкової кімнати двері і сцена того вечера, і серце в ній завмерло, мов би заглянула в пропасть.

